

Подільське СЛОВО

№40 (44/5351) П'ятниця, 4 жовтня 2019 року

12 сторінок

Тема тижня | День працівників освіти

Дорогі освітяни!

З нагоди вашого професійного свята ми, передусім, дякуємо вам за терпіння, відданість справі і любов до своїх учнів, за вашу важку і водночас почесну працю! Вам вірять, вас люблять і поважають. Вашими знаннями та серцями сьогодні створюється нова Україна, бо саме школа дає перші уроки любові до рідної землі. Тож нехай міцне здоров'я стане підґрунтям для щоденних творчих здобутків, а кожен урок буде шедевром педагогічної майстерності. Нехай засіяні вами лани заколосяться щедрим врожаєм, а зерна вашої турботи проростуть шаную і вдячністю вихованців. Будьте завжди усмінені, відкривайте свою душу дітям, бо вони — наше з вами майбутнє!
Зі святом вас!

Андрій ГАЛАЙКО,
голова Тернопільської
районної ради

Володимир ОСЯДАЧ,
в. о. голови Тернопільської
райдержадміністрації

Виховувати людину
означає визначати
долю нації

3-5

Офіційне | Колегія

Заслухано про стан підготовки до зими

1 жовтня відбулася колегія Тернопільської РДА, на яку запрошено сільських та селищних голів, керівників сільськогосподарських і промислових підприємств, організацій, директорів шкіл, представників закладів культури, медицини, соціальної сфери району, начальників та спеціалістів відділів РДА й районної ради, представників ЗМІ. Колегію провів в. о. голови РДА Володимир Осядач. У роботі взяв участь голова Тернопільської районної ради Андрій Галайко. У ході засідання розглянуто низку важливих питань життєдіяльності краю.

договір на утримання доріг району.

Тернопільська районна державна адміністрація скерувала лист на адресу ТзОВ «Техно-Буд-Центр» з проханням відповідно до норм забезпечити готовність снігоочисної, навантажувальної і піскорозкидної техніки, яку планується залучити до обслуговування доріг місцевого значення у Тернопільському районі.

Із співдоповідями виступили начальник відділу освіти РДА Василь Цаль, начальник відділу культури РДА Віктор Навольський, заступник директора (головного лікаря) з господарських питань ЦРЛ Ігор Кирик та в. о. директора Тернопільського районного центру первинної медико-санітарної допомоги Галина Соколовська.

Доповідаючи про рівень оплати праці на підприємствах, установах, організаціях всіх форм власності у Тернопільському районі, начальник управління праці та соціального захисту РДА Сергій Мандзюк наголосив, що, згідно з моніторингом, найбільшу середню заробітну плату в Тернопільському районі зафіксовано в ПАП «Агропродсервіс», ПМП «Агрон», ПП «СЕ Борднетце-Україна» (13-14 тис. грн). Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника району у першому півріччі 2019 року становила 10037 грн, (в області — 8302 грн). Тернопільський район — на третій позиції в області за рівнем оплати праці у другому кварталі.

Станом на 1 вересня 2019 року заборгованість із виплат заробітної плати на економічно активних підприємствах району становить 2656,1 тис. грн (філія «Великобerezовицька ДЕД» — 759,4 тис. грн, філія «Тернопільський райавтодор» — 961,7 тис. грн, філія «Теребовлянський райавтодор» — 935,03 тис. грн).

Про стан надання медичної допомоги хворим на цукровий діабет інформував заступник директора (головного лікаря) ТЦРЛ Ігор Войтович. «Для своєчасного виявлення захворювання на цукровий діабет всі лікувальні заклади району забезпечені візуальними тест-смужками, витратними матеріалами до біохімічних аналізаторів з визначення рівня глюкози в крові, — сказав Ігор Романович. — Глюкометрами забезпечені всі 11 лікарських амбулаторій та ФАПів. Визначення глюкози

в крові проводять всім стаціонарним хворим, вагітним, підліткам під час профілактичних оглядів, особам з групи ризику. На 01.07.2019 р. обстежено лабораторно 9379 осіб, у тому числі з факторами ризику — 259 осіб, виявлено 48 хворих. Лабораторії ТЦРЛ забезпечені всіма необхідними реактивами та витратними матеріалами для визначення глікемії та глюкозурії, біохімічного дослідження крові, загальних аналізів крові та сечі. На 01.07.2019 р. на обліку у сімейних лікарів перебувають 1720 дорослих, хворих на цукровий діабет 2 типу (не включаючи даних Великогайської ОТГ). За 6 місяців поточного року вперше взято на облік 101 хворого».

Наразі у районі триває реалізація урядової програми «Доступні ліки». Препарати, внесені до переліку, призначають лікарі первинної ланки, а лікар-ендокринолог консультує таких хворих за потреби.

На виконання Постанови Кабінету Міністрів України № 73, з лютого 2018 року у районі відбувся перехід на систему забезпечення хворих на цукровий діабет інсуліном через аптечну мережу. З цією метою укладені договори між ЦРЛ та аптечними закладами, у яких пацієнти отримують препарати інсуліну. Керуючись наказом МОЗ №890 від 23.12.2015 року «Про затвердження Положення про реєстр пацієнтів, що потребують інсулінотерапії», було створено і ведеться відповідний реєстр. Вартість препаратів підлягає державному відшкодуванню.

Доповідаючи про стан підвезення учнів до навчальних закладів, начальник відділу освіти Тернопільської РДА Василь Цаль сказав, що за період реалізації заходів з виконання Державної цільової програми «Шкільний автобус» в районі проведено значну роботу для поліпшення організації підвозу учнів сільської місцевості, які проживають за межею пішохідної доступності, до закладів освіти і додому. П'ятьма шкільними автобусами до закладів освіти підвозили 515 учнів (66,7% від потреби), інші добирались до шкіл рейсовими автобусами та маршрутними таксі. У зв'язку з утворенням відділу освіти у новоствореній Білецькій ОТГ, з вересня 2019 року 2 шкільні автобуси перейшли у його підпорядкування, тож у районі нараховується три шкільних автобуси, що забезпечують підвезення учнів.

З метою забезпечення підвозу всіх учнів між Тернопільською РДА та перевізниками укладені договори на перевезення пасажирів автомобільним транспортом загального користування, згідно з якими перевізники здійснюють безоплатне перевезення учнів, які проживають у сільській місцевості, за визначеним маршрутом.

Галина ЮРСА – ТРР «Джерело». Фото автора.

До Міжнародного дня людей похилого віку

6

Проект музею-скансену черняхівської культури у Чернелеві-Руському

7

Гарбуз: користь і шкода

10

Новини | Коротко про актуальне

Президент ПАРЄ Ліліан Моріс Паск'є висловила жаль з приводу неоподання повноважень для роботи на осінній сесії, яка 30 вересня – 4 жовтня проходить у Страсбурзі, постійної делегації Верховної Ради України. «Діалог і співробітництво з українською делегацією є особливо важливим для мене і для усіх нас. Адже Україна є країною-членом нашої організації. І може розраховувати на нашу повну підтримку», — заявила президент ПАРЄ. Паск'є висловила сподівання, що Україна буде повноваження своєї нової делегації якнайскоріше. Водночас вона додала, що Асамблея має продовжувати роботу спільно з російськими колегами на засадах відкритого і чесного діалогу.

Президент України підписав указ про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Згідно з указом, цілями визначено подолання бідності, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства, забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці, забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх, а також забезпечення гендерної рівності. Серед визначених цілей — також забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами, забезпечення доступу до недрогних, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх, сприяння сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості, створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям і скорочення нерівності. Крім цього, в указі визначено такі цілі сталого розвитку, як забезпечення безпеки і екологічної стійкості.

Володимир Зеленський 30 вересня звільнив Олександра Данилюка з посади секретаря РНБО. Як повідомлялося, заяву із проханням про звільнення Данилюк написав 27 вересня. «Відставка з посади секретаря РНБО — моя ініціатива. Це було свідоме рішення, яке ґрунтується на тому, що відбувається як політика. Мені просто не цікаві підклимні ігри, якими займаються деякі персонажі», — заявив Данилюк. За словами колишнього очільника РНБО, він запропонував Президенту кілька варіантів, з яких вибрав ситуацію, але «до єдиної позиції ми не дійшли». За його словами, цю ситуацію президентської команди наразі багато очікувань, і якщо вони не реалізуються, «усі отримають серйозну психологічну травму».

Президент України Володимир Зеленський підписав Указ «Про деякі питання забезпечення прав та законних інтересів дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, розвитку та підтримки сімейних форм виховання дітей».

Відповідно до Указу, Кабінет Міністрів має вжити заходів для збільшення з 2020 року розміру державної соціальної допомоги батькам-вихователям і прийомним батькам. Також уряд до 1 грудня поточного року має забезпечити подання на розгляд Президентіві пропозицій щодо приєднання України до Конвенції про захист дітей і співробітництво з питань міждержавного усиновлення та підготувати відповідні зміни до законодавчих актів.

Прем'єр-міністр Олексій Гончарук висловив упевненість, що контрабанду можна буде побороти і припинити тільки силами уряду, СБУ та прокуратури — якщо співпраця цих органів буде забезпечена під координацією Президента і за його керівства. «Неможливо побороти контрабанду, яку покриває прокуратура, СБУ, силами Міністерства фінансів. Тому мене не дивує, що в минулому уряді це було зробити набагато складніше. Я переконаний в тому, що нинішні очільники прокуратури і Служби безпеки України якісно відрізняються, моральними якостями перш за все, від тих людей, які очолювали ці органи раніше», — сказав Гончарук.

Кабінет Міністрів найближчими днями подасть на розгляд Верховній Раді законопроект щодо легалізації грального бізнесу. Про це під час презентації Програми дій уряду сказав Прем'єр-міністр Олексій Гончарук. «Ми хочемо, щоб гральні автенти відповідний законопроект, де детально описано та упорядковано, як ми пропонуємо врегулювати гральний бізнес. Окремо врегулюється питання лотерей», — сказав Гончарук. — Якщо ми говоримо про дохідну частину бюджету, то розраховуємо, що близько 2-2,5 млрд грн отримаємо за рахунок легалізації грального бізнесу в бюджет». Прем'єр зазначив, що азартні ігри будуть проводитися виключно на території готелів.

Від 1 жовтня в Україні розпочинається осінній призов на строкову військову службу до лав Збройних сил та інших військових формувань. Призов триватиме до кінця року. До строкової служби з Тернопільської області залучать близько півтисячі новобранців віком від 20 до 27 років, які не мають права на звільнення чи відстрочки. У район поведення ООС наших земляків не направитимуть, служитимуть в зоні ведення бойових дій на території України у місцях постійної дислокації військових частин. Найбільше новачків скерують до Збройних сил України. Потраплять тернополяни також до Нацгвардії, Державної спецслужби транспорту й Державної прикордонної служби. Бійці служитимуть щонайбільше півтора року, а ті, у кого є повна вища освіта, — рік.

Місячник добровільної здачі

З 01 по 31 жовтня 2019 року на території Тернопільського району проводитиметься місячник добровільної здачі будь-якої зброї та боєприпасів. Громадяни, які в цей період часу добровільно здаватимуть зброю чи боєприпаси в органи внутрішніх справ, звільняються від кримінальної та адміністративної відповідальності за незаконне зберігання, з правом наступної реєстрації зброї в особисте користування згідно із чинним законодавством.

Зброю можна здати в Тернопільське РВП ТВП ГУНП в Т/о за адресою: м. Тернопіль, вул. Степова, 45.

Довідки за телефоном 43-61-09, 43-61-00.

Згідно зі ст. 263 Кримінального кодексу України незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами карається позбавленням волі на строк до 3 років.

Громадська рада

Заслухано важливі питання щодо перевезення пільговиків, оздоровлення дітей та розвитку фізкультури і спорту в Тернопільському районі

27 вересня відбулося засідання громадської ради при Тернопільській РДА, яке провів голова Василь Брицький. На порядок денний було винесено три питання: про стан перевезення у громадському транспорті пільгових категорій громадян — жителів Тернопільського району; про оздоровлення дітей пільгових категорій улітку 2019 року та про розвиток спорту й наявність спортивних майданчиків у селах району.

Начальник розвитку інфраструктури та територіальної захисту Тернопільської РДА Богдан Андрушків, інформуючи з першого питання, наголосив, що, згідно із законом України «Про громадський транспорт», деякі громадяни мають право на безкоштовне перевезення. До середниці 2015 року на це надавали кошти з державного бюджету. Нині ця ноша лягла на місцеві бюджети. Цього року, зокрема, за перевезення пільгових категорій громадян із Тернопільського районного бюджету спрямовано 500 000 гривень, що значно менше за потреби (4 – 5 мільйонів). Водії не в повному обсязі отримують компенсацію на перевезення таких громадян, тому нині на безоплатне перевезення в маршрутках, які курсують територією району, можуть розраховувати лише учасники АТО/ООС (за наявності відповідного посвідчення). Всі інші пільговики змушені платити, що викликає бурю незадоволення, мовляв, маємо право, але нам не дозволяють ним скористатися. Багато скарг на адресу Тернопільської ОДА та РДА, інших організацій надходить від жителів Великих Бірок, Довжанки, Петрикова, Великого Глибочка, Смиківців, Тернополя, Великих Гаїв. «Звичайно, ми працюємо, щоб виправити цю ситуацію», — сказав Богдан Андрушків. — Одна з пропозицій — надання грошової компенсації адресно кожній людині, яка має право на пільговий проїзд. Нині хороший приклад показують ОТГ,

які прийняли на сесіях відповідні програми і додали до списку на пільговий переїзд деякі категорії громадян, зокрема, учасників ОУН-УПА, почесних громадян села, талановитих та обдарованих дітей. У державі здійснюється реформа місцевого самоврядування. Тож із часом ці питання будуть вирішувати у новостворених ОТГ».

Про літнє оздоровлення та відпочинок пільгових категорій дітей у 2019 році інформувала начальник відділу молоді, фізичної культури та спорту РДА Ганна Галич. У районі діє цільова програма оздоровлення та відпочинку пільгових категорій дітей на період від 2018 до 2020 року. «Цього літа на оздоровлення та відпочинок дітей під час літніх канікул з Тернопільського районного бюджету спрямовано 224 тисячі гривень, — сказала Ганна Галич, — 104 тисячі використано на відпочинок та літнє оздоровлення учнів у пришкольній оздоровчній дільниці, які діяли у 2-х школах Тернопільського району (сміт Великі Бірки та с. Острів). 120 тисяч використано для придбання 10 путівок до таборів «Молода гвардія» та «Артек». Також Ганна Галич розповіла про ініціативу священиків Тернопільського району, які організують для дітей і молоді відпочинкові табори при парафіях «Голови ФСТ «Молос» у Тернопільському районі Іван Кульбичський, інформуючи про розвиток спорту та наявність

майданчиків для занять фізкультурою у селах та селищах району, сказав, що у нашому краї здоровому способу життя відведено важливу роль, тож традиції дуже хороши спортивні традиції. «Згідно з календарним планом проведення змагань, з лютого по червень у районі проводять змагання з 10 видів спорту. Немає тижня, щоб у селах не відбувались якісь спортивні ігри, кубки та чемпіонати, — наголосив Іван Якович, — якщо зима, то це — лижний спорт і біатлон, влітку — футбол, пляжний волейбол. Популярними серед тих, кому за 40. Діти захищали Вітчизни проводимо змагання з силових видів спорту, а у професійне свято працівників сільського господарства традиційно організовуємо змагання з футболу «Золота осінь» та інші. Багато прихильників у змагання пам'яті наших видатних спортсменів — вихідців з Тернопільського району та інших людей, які прославили наш край».

Як інформувала Ганна Кульбичський, у кожному селі району є спортивні майданчики (108 одиниць), зокрема, 7 — зі штучним покриттям, 33 футбольні поля, 14 залів у загальноосвітніх школах для занять ігровими видами спорту, спортивна база з біатлону у селі Підгородне, спортивні школи у селах Мишківці, Острів та смт Велика Березовиця. За ініціативи сільських і селищних голів у районі відкрито клуби для фізичної підготовки, кімнати з спортивними тренажерами. Тож для фізичної підготовки дітей та молоді у Тернопільському районі створено всі умови. Проводиться робота щодо подальшого удосконалення. Адже час підказує нові ідеї, ентузіасти на місцях втілюють нові плани щодо популяризації фізкультури і спорту в нашому краї.

Наступне засідання громадської ради відбудеться орієнтовно через три тижні.

Галина ЮПСА.
Фото Ірини Баюрак.

Новини з громад

Делегація з Північної Македонії відвідала Великогаївську громаду

27 вересня 2019 року в гості до Великогаївської громади завітали представники органів влади республіки Північна Македонія, щоб побачити, як розвиваються села в Україні після об'єднання та поділитися власним досвідом.

Голова Олег Кохман та його заступник Галина Кравчинюк показали гостям об'єкти інфраструктури — адмінбудинок, амбулаторію, школу та дитячий садок у Великих Гаїв та школу в Товстолюзі.

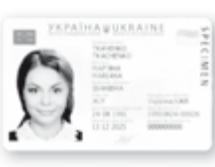
На завершення гості отримали пам'ятні подарунки, а також запросили представників громади відвідати республіку Північна Македонія.

Отримати паспорт мешканці Байковецької ОТГ можуть у ЦНАПі громади

27 вересня відбулося підписання Угоди про співробітництво між управлінням Державної міграційної служби України в Тернопільській області та Байковецькою сільською радою.

Угодою передбачено організацію спільних заходів щодо забезпечення оформлення і видачі паспорта громадянина України у формі ID-картки та паспорта для виїзду за кордон через ЦНАП Байковецької

сільської ради. Для Байковецької громади підписання Угоди є знаковою подією, адже створення умов, за яких громадянин буде мати змогу замовити широкий пакет послуг, не звертаючись у

різні інстанції, є одним із основних завдань, поставлених перед керівництвом громади.

Наразі ЦНАП Байковецької сільської ради надає 118 видів послуг. Але, як зауважив сільський голова Анатолій Кулик, в майбутньому кількість послуг зростатиме.

Тема тижня | День працівників освіти

Один директор школи надсилав цього листа кожному вчителю, котрого брав на роботу...

Шановний учителю!
Я пережив концтабір, мої очі бачили те, чого не має бачити жодна людина:

- як вчені інженери будують газові камери;
- як кваліфіковані лікарі отруюють дітей;
- як навчені медсестри вбивають немовлят;
- як випускники вищих навчальних закладів розстрілюють і спалюють дітей і жінок...

Тому я не довіряю освіченості.
Прошу вас: допомажайте учням стати людьми. Ваші душі я вчених чудовиськ, тренуваних психопатів, освічених ейхманів*.

Читання, письмо, арифметика важливі лише тоді, коли допомагають дітям стати більш людьми.

* Адольф Ейхман — німецький офіцер, оберштурмбанфюрер СС, завідувач відділу гестапо, який відповідав за знищення євреїв.

Вчителі Тернопільського краю саме такі: для них головне — виховати Людину, якій притаманні любов, милосердя, співчуття, благородну особистість, патріота рідної землі. А ще — дати знання і розуміння, що вони мають цінність, лише коли слугують на благо суспільства, країни, Землі, Всесвіту. Сьогодні наша розповідь — про кількох представників освітянської спільноти району...

Зі святом,
дорогі колеги!З Днем освітянина, з Днем вчителя!!!
Вчити дітей — це не просто наша робота, це стиль життя.
За подумок серця, ми дуже благородно, полюбивши світ знань, допомогти в обранні життєвої дороги і навчити впевнено крокувати нею з відчуттям звершеності за себе і рідний край.
Бажаю всім здоров'я, оптимізму, творчого пошуку, вдалих знахідок і успішних звершень задуманих справ!Василь ЦАЛЬ,
начальник
відділу освіти
Тернопільської
райдержадміністрації

Виховувати людину означає визначати долю нації

Оксана КОВАЛИК: «У кожній дитині горить благородна іскорка»

Часом шлях матеріалу від задуму до втілення на шпальтах газети настільки цікавий, що заслуговує на окрему публікацію. На здійснення своєї мрії написати саме про цього педагога я чекала рівно рік — від миттєвого дня працівників освіти до сьогоднішнього. Пояснюю, у чому суть. Зазвичай, побувавши на якомусь дійстві, роблю світлинку, яку викладаю на свою сторінку у Facebook. Намагаюся виставляти лише вдалі фотографії, а такі, що не дуже вийшли, ліквідую безжалюдно. Розміщаючи пости у соціальній мережі, побачила зроблений мною знімок, де не дуже чітко видно було обличчя вчительки, яку нагороджували відзнакою за відмінні успіхи у роботі. Але щось підказувало мені все ж залишити його на сторінці. Вчителька була енергійною, тепло випромінювала ця світлина. Щиро кажучи, я навіть готова була вислухати незадоволення їй, на прохання вчительки, видалити фото. Але інтуїція не підвела мене. Може, світлина була не дуже вдалою, але звичайно виявилась поважною, учні, їхні батьки, колеги по роботі, жителі Довжанки та навколишніх сіл. Згодом, переглядаючи це фото, я знайшла під ним більше сотні «лайків», щирих слів подяки, захо-

плення улюбленою вчителькою. І нарешті повідомляю читачам її ім'я — Оксана Михайлівна Ковалик, учителька англійської та німецької мов Довжанківської школи.

Уродженка смт Підгайці. Навчалася у Тернопільському національному педагогічному університеті ім. Володимира Гнатюка. Про викладання саме англійської мови

мріяла ще з дитинства. Справа в тому, що родичі пані Оксани, які жили в Англії, навідувались в Україну. Дівчинці подобалося живе спілкування з ними. У школі вивчала твори англійських письменників і поетів — Вільяма Шекспіра, Джорджа Гордона Байрона, Шарлотти Бронте, Вільяма Купера та інших. Хотілося прочитати їхні твори мовою оригіналу.

Мріяла вивчати англійську мову активно допомагає, бо й сама, як ззнала, цінює автентичні підручники — Оксфордські видання. Має достатньо їх у власній бібліотеці.

Діти, яких навчає Оксана Ковалик, люблять і залюблють англійську мову, бо болять вчительки в тілі, а горять, то такими стають і його учні.

«Пропрацювавши у школі два десятиліття, заслуживши звання «Старший учитель», щиро скажу, що люблю дітей так, як і тоді, коли вперше переступила поріг школи як

учитель, — зізнається Оксана Михайлівна. — У кожній дитині горить благородна іскорка, яку треба розпалити, щоб вона розгорілась і дала тепло. Пояснюю дітям, що іноземні мови треба вивчати обов'язково. Це дає людині додаткові можливості, розширює кругозір. Вчу дітей, щоб вони багато читали і не втомлювались навчатися!»

Соломія ЗЛОНКЕВИЧ завжди була залюблена у Великобірківський БТШ

У цю жінку, здається, Бог вклав усе лише найкраще, наділивши гарною вродою, чудовим голосом, невичерпною працелюбністю. Але це — лише невеличка частина того, що людина має вдосконалювати все життя.

Соломія Злонкевич (з дому Даннікова) народилась і зростала у дуже гарному селищі Великі Бірки. Успішно навчалася у гімназії. Була шкільною активісткою. Осягла вокал та гру у бандурі у місцевій музичній школі. А ще дуже любила Великобірківський будинок

творчості школяра. Дівчинка брала участь у всіх гуртках, які там були. Особливі успіхи мала у туристичному напрямку, який тоді керував ще зовсім юний Тарас Серба. Соломія стала кандидатом у майстри спорту та була занесена до почесної книги Великобірківського БТШ «Незабутні». Після закінчення на-

вчання у гімназії та виші, Соломія повернулася до свого улюбленого будинку творчості школяра, де і сьогодні працюють її колишні вчителі, які так багато навчили цю допитливу та дуже працювиту дівчину.

Нині Соломія Віталіївна Злонкевич — заступник директора Великобірківського БТШ, педагог-організатор, керівник гуртка англійської мови. Заняття проводять «круто і весело», як говорять її вихованці, та інноваційно, з оригінальним підходом до теми, як характеризують колеги. На її заняттях дуже цікаво, тому діти легко засвоюють матеріал, а групи формуються ще далеко до початку навчального року.

Соломія Віталіївна — дуже щира людина. Вона радіє успіхам своїх колег, завжди допомагає їм у різних життєвих обставинах.

Дорожить авторитетом Великобірківського БТШ та активно підтримує його, беручи участь і разом з командою перемагаючи на районних і обласних змаганнях серед педагогів зі спортивного туризму.

Як вважає Соломія, їй дуже пощастило у житті, адже має найкращих у світі батьків, чоловіка Павла, дочку Юстину та сина Артема. А вони, своєю чергою, кажуть, що їм поталанило з дочкою, дружиною та мамусею. Сім'я активно підтримує Соломію у всіх починаннях. Чоловік вирушає разом з дружиною у сплави по Дністру, болює,

коли Соломія бере участь у туристичних змаганнях. Усі радіють та труднощі ділять у цій родині навпіл. У Великобірківському будинку творчості школяра кажуть так: «Коли хочеш мати дружину з БТШ, мусиш з розумінням ставитися до її захоплення!»

Тема тижня | День працівників освіти

Юлія ПАНЬКІВ любить свою професію і себе в цій професії

«Коли я навчалася у 10 класі Тернопільської ЗОШ №8, до нас прийшла молода вчителька української мови та літератури, — згадує директор Великоберезовицької ЗОШ І-ІІІ ст. Юлія Іванівна Паньків. — Вона була гарна не лише зовні. Мені подобалась її досконала українська мова, якою вона послуговувалась і в школі, і в побуті. Вчителька завжди була бездоганно одягнута. Її поведінка, манера спілкуватися нас, струнка постава. І якщо до знайомства із нею я ще вагалася, вступати після закінчення школи у

медичний чи інший вуз, то після знайомства твердо вирішила: буду педагогом».

Минуло зовсім небагато часу, і вже Юлія Паньків — струнка, висока і дуже вродлива вчителька української мови та літератури стоїла перед своїми учнями, розповідаючи їм гарно солов'їною українською мовою про прекрасне у цьому світі.

Коли запитала у Юлії Іванівни, яка ж її заповітна мрія, педагог посміхнулася і відповіла: «Хіба ж ви не знаєте? Я мрію і вірю, що у нас буде простора, гарна, сучасна школа. Ми разом будемо урочистому закладанні наріжного каменя. Вірю, що найближчим часом урочисто відкриємо її».

Юлія Паньків побачила світ у вересневу пору 1973 року в мальовничому місті Снятин Івано-Франківської області. Цього ж року родина переїхала на постійне місце проживання до Великої Березовиці. Роки навчання у Тернопільському державному педагогічному університеті (1990-1995) на факультеті української мови та літератури. Одна система рушила, на зміну їй приходила інша. Тернопіль був у націоналістичному піднесенні, і студентство, до якого належала юна Юлія, брало у цьому процесі активну участь. Двадцятилітньою дівчиною вона стала на рушничок щастя, згодом народилися син і донька.

Юлія Іванівна — здібний організатор, уміє об'єднати колектив професіоналів,

фанатів своєї справи. Її поважають, їй довіряють. У 2002 році Юлія Іванівна — заступник директора з виховної роботи, а через п'ять років стала директором Великоберезовицької ЗОШ І-ІІІ ст., заслужила звання «Вчитель вищої категорії» та «Старший учитель». Проте будь-якої її посади для цієї людини — це лише сходинки кар'єрного росту. Юлія Іванівна вважає, що вчитель, щоб навчати інших, передусім, має все жит-

тя вчитися сам. Інакше він — звичайний заробітчанин на своїй ниві. Покликання ж педагога інше — сяти зерна добра у людських душах. Це для Юлії Іванівни — не лише гарні слова. Вона сама так робить і людей з себе у Жеребковому зібранні школи. «Переконана, що у нашому закладі працюють справжні фахівці, педагоги за покликанням, — каже Юлія Паньків. — Ніхто з них ніколи не зупиняється на досягнутому. У них завжди є нові ідеї. Вони хочуть, щоб наші діти були розумними, навчались, навчали. Тому так багато у нас позакласних занять і заходів. Учителі охоче діляться досвідом та з великим бажанням переймають його в інших. До нас завжди хтось приїжджає, ми регулярно проводимо тренінги, збори, заходи, флеш-моби, челенджі. Любимо гостей. Вважаємо, що знання, гарний досвід мають поширюватися. Співпрацюємо зі школами, будинками творчості школяра, університетами, тобто взаємно збагачуємося».

Ніколи ні на хвилину, як би важко не було, не шкодувала своєю роботою, проте переконана, що любити потрібно не тільки професію, а й себе у цій професії, і тоді зможемо досягнути успіху та отримати задоволення від улюбленої справи. Щоб переконатися, що це — не лише слова, частіше приїжджайте до нас, будьте з нами, вчіться, не пошкодуйте. Ми дуже стараємося працювати якнайкраще».

Василь КОВАЛЬЧУК мріяв розв'язати усі математичні задачі

«У школі мені дуже подобались точні науки, особливо — математика, — розповідає директор Петриківської ЗОШ І-ІІ ст. Василь Леонідович Ковальчук. — У селі Сновидів Бучацького району, звідки я родом і де навчався, жила і викладала математику вчителька Христина Василівна Павлюк. Не було такої задачі, навіть архіскладної, якої вона не змогла б розв'язати. Мене вважали сильним математиком, але я не міг розв'язати усіх задач. Це мене поштохом для того, щоб глибше вивчити цей цікавий і дуже потрібний предмет. Тому після закінчення школи, успішно склавши вступні іспити, став студентом Тернопільського педагогічного інституту ім. В. Гнатюка, який закінчив у 1983 році. Працював у Стінецькій середній школі вчителю фізики. У 1984 році одружився. Майбутню дружину, тернополянку Любов Методіївну Живчик, зустрів у відділі освіти, вона приїхала в Бучач на роботу за направленням. Її призначили директором Медведівської

неповної середньої школи, де я у 1984-1985 роках працював вчителем фізики. У 1985 році народилася дочка Леся».

Потім Василь Леонідович кілька разів змінював місце роботи, працюючи вчителем математики у селі Мар'янівка Тернопільського району, директором трьох шкіл — Полупанівської, Мовчанівської та Хмелиськівської Підволочиського району. У 2000 році сім'я переїхала на постійне місце проживання у Тернопіль. Василь Ковальчук був призначений начальником служби у справах дітей Тернопільської РДА. Менше року працював і перейшов на роботу вчителем математики у Тернопільську ЗОШ № 30.

З 2010 року — директор Петриківської ЗОШ І-ІІ ступенів, де навчаються 97 учнів, працюють 21 педагог та 8 працівників

обслуговуючого персоналу. **Школа маленька, компактна. Директор знає ім'я та прізвище кожного. Така велика дружна сім'я!** Робота, як говорить, Василь Леонідович, забирає багато часу та енергії,

але учні та колеги щодня дарують стільки радості, задоволення і приємних клопотів!

Вдома у Василя Леонідовича Ковальчука — надійний тил: дружина Любов, дочка Леся, онук Богдан, з яких дуже любить проводити вільний час на дачі, що в селі Романівка. Директор зізнався, що полюбляє риболовлю, плавання, катання на велосипеді разом із сім'єю та друзями.

Ганна ЗАБОЯК — вчителька, у якої всі діти — улюблені

Кожен школяр, який навчається у цієї вчительки, її любимчик! Вона бачить у дітях лише світле, чисте і прекрасне. Змалку дуже тонко відчувши несправедливість, нещирість, нині робить усе, щоб її учні ніколи не знали, що це таке. Адже дитячі душі такі раними.

Ганна Михайлівна Забояк — вчитель початкових класів Бучнівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів, вчитель вищої категорії, має звання «Старший вчитель». У 2014 році стала фіналістом обласного туру конкурсу «Вчитель року». Закінчила з відзнакою Чортківське педагогічне училище та Тернопільський державний педагогічний університет ім. В.Гнатюка. У школі працює за спеціальністю впродовж 20 років. Про професію вчителя саме початкових класів мріяла зі шкільних років. Була переконана, що для педагога усі діти однаково хороші і до кожної дитини треба ставитися

з довірою, щирістю та добром. **«Я з упевненістю можу сказати, що любовлю свого професією, отримуваю задоволення від того, що навчаю дітей нового, цікавого, незвіданого, — ділиться Ганна Забояк. — Особливо приємно відчувати, що моя праця не була марною, бачити, що діти вміло застосову-**

ють отримані знання в дії, досягають успіхів у житті. Вважаю, що кожна дитина має свої таланти, здібності, незалежно від того, як їй дається навчання у школі. Найважливіше — бути доброю людиною. З своєю випускників, радію, що і вони про мене пам'ятають, відчуваю їхню привітність, щирість та повагу. Деякі з них працюють учителями і вже є моїми колегами».

Вважаю, що мені пощастило працювати у рідному селі, у затишній школі, у дружньому педагогічному колективі, де кожен — майстер, професіонал своєї справи. Тут є мудрий, тактовний і авторитетний керівник, який вболіває за працівників. Переконана, що не важливо, де ти працюєш — у сільській чи міській школі. Головне — бути хорошим вчителем і прикладом для своїх вихованців. А для

цього потрібні дві умови — любити дітей і, навчаючи їх, вчитися самому».

Досвід приходив з роками. Ганна Забояк відчувала, що необхідно шукати нові методи та форми роботи, оскільки діти з кожним набором інакші. Вони мислять по-новому, у них другі інтереси, та й технології з швидким темпом руйнують сучасні діти. Відчувалася необхідність у реформі освіти. З 1 вересня 2018 року першокласники почали вчитися за новітнім стандартом, за вдосконаленою програмою з передовим інноваційним підходом до навчального процесу. Стало надзвичайно важливим етапом та проривом у навчанні. Для Ганни Михайлівни НУШ — це можливість змінити усе кардинально — так, як це цікаво дітям. Адже класний колектив живе власним життям, особливим настроєм, своїми бажаннями. Вчителька сподівається, що її молодшим учням тепер цікаво навчатися у НУШ і вони з великим бажанням шоранку йдуть до школи, щоб пізнавати ази наук.

Милосердя

1 жовтня, з ініціативи ООН, у світі відзначають Міжнародний день людей похилого віку. Його мета — привернути увагу суспільства до проблеми упередженості стосовно літніх людей, зруйнувати стереотипи, пов'язані з їх життям.

З любов'ю до людей

Необ'єктивне ставлення до людей похилого віку — наслідок доволі поширеної думки, що ігнорування і дискримінація престарілих є соціально прийнятним явищем. В тій чи іншій формі воно існує в усіх країнах світу, що виявляється в громадській думці, на державному рівні, а також у засобах масової інформації.

Всі люди щасливі однаково, а нещасні — по-різному. І наскільки було б легше, якби люди по-сімейному піклувалися один про одного.

В умовах сьогодення дивує, що багато людей звертаються за підтримкою в різні благодійні і релігійні організації і не отримують її. Аж тоді йдуть по допомогу у районну організацію Товариства Червоного Хреста. Серед цих людей є самотні громадяни похилого віку, які опинилися на межі виживання. Значна кількість людей — немічнани. Вони опинилися у скруті, їх зігнули хвороби, тож можуть знайти розраду лише в людській турботі та доброті.

Прикро, але людський біль для багатьох стає звичним. Черствість їх душ спонукає обливними потребами, яким іноді доводиться стояти із протягнутою рукою, щоб отримати копійки на придбання ліків, а на залишки — купити хліба.

Сьогодні на теренах Тернопільського району проживають 17420 пенсіонерів, із них одиночних або 1420 прожигачів — 1636 чоловік, майже 4000 інвалідів, з яких 236 дітей із особливими потребами.

В районі функціонує геріатричне відділення в с. Мишковичі, де надають медико-соціальну допомогу потребуючим одиночним громадянам похилого віку. Наразі там перебувають 20 жителів району. Частими гостями там бувають представники органів державної влади, місцевого самоврядування, центральної районної лікарні і районної організації Товариства Червоного Хреста, учні Мишковицької і Буцнівської шкіл.

В с. Плотича Білецької об'єднаної територіальної громади діє обласний хоспіс, де проходять лікування 32 людини з важкими захворюваннями. Більшість із них — мешканці нашого району.

На основі тісної співпраці Тернопільської районної організації Товариства Червоного Хреста України з районною державною адміністрацією, районною радою, об'єднаними територіальними громадами, медичними працівниками, працівниками освіти і соціального захисту, благодійними організаціями та представниками релігійних конфесій була прийнята програма підтримки і розвитку «Турбота і милосердя» на 2017-2021 роки. Основним її завданням є посилення соціального, медичного захисту інвалідів усіх категорій, людей похилого віку, створення

сприятливих умов для їх життєдіяльності, захист прав, наданих Конституцією та законами України.

Однак найціннішим у таких візитах для одиноких і хворих людей є живе спілкування, турбота, увага. Тож невеличка концертна програма, підготовлена учнями Мишковицької ЗОШ І-ІІІ ст., була оцінена вдячними оплесками.

Цьогоріч у Міжнародний день людей похилого віку голова Тернопільської районної організації Товариства Червоного Хреста України Оля Навриш, заступник голови Тернопільської районної ради Микола Михальчишин, керуючий справами Тернопільської районної ради Богдан Ящик, в. о. головного лікаря Тернопільської центральної районної лікарні Іван Трач навідалися в геріатричне відділення в с. Мишковичі та хоспіс у с. Плотича Білецької об'єднаної територіальної громади. Звичайно, не з порожніми руками.

Довкола кожного з нас є старенькі, які потребують підтримки, уваги і тепла. Допоможіть їм словом чи дією. Нехай їх життя стане спокійнішим і радіснішим від нашої турботи.

Дякуємо за милосердя

Турбота про людей «золотого» віку — справа усіх нас, адже саме вони донесли нам традиції, життєвий досвід, навчили долати труднощі. Люди похилого віку по-особливому потребують уваги, підтримки і любові, тому працівники Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тернопільського району провели низку заходів у селах району. У дружній атмосфері присутні ділилися своїми життєвими історіями, жартували та співали.

В рамках акції «Милосердя» активно до надання благодійної допомоги долали привади підприємці району, голви сільських та селищних рад, об'єднаних територіальних громад та соціальні працівники. Саме завдяки благодійникам 223 чоловік одержали продуктів та подарункові набори, 138 особам надано грошову допомогу.

Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тернопільського району висловлює щирю подяку всім небайдужим, які допомогли створити свято для людей поважного віку та внесли радість і надію у їх серця.

Надія БОЙКО, директор Територіального центру соціального обслуговування Тернопільського району.

Працівники Територіального центру разом з підопічними у селищі В. Березовиця

Підопічні та працівники Терцентру у с. Мишковичі

До витоків

Проект музею-скансену черняхівської культури реалізують у Байковецькій громаді

Село Чернелів-Руський Тернопільського району відоме нині в наукових колах в усьому світі завдяки Ігорю Гереті, легендарній українській археології. Відкритим ним похованням у цьому селі є найбільшим об'єктом розкопок черняхівської культури. Йдеться про могильник готів, котрі колись населяли величезні території Європи. Серед них є і два князівських. Загалом було розкопано 300 поховань. І це ще не всі.

Днями у тернопільській бібліотеці-музеї «Літературно-книжковий центр» відбулася конференція з нагоди впровадження в життя проекту «Створення музею-скансену черняхівської культури. Перші кроки». Участь в ній взяли заступник Байковецького сільського голови Віктор Пулька. — Музей-скансен — музеї просто неба, які діють сьогодні в Україні — це, зазвичай, етнографічні музеї. А так, як у Чернелів-Руському, наразі немає. Це унікальна можливість привабити сюди великий і постійний потік туристів, розбудувати з цієї метою відповідну інфраструктуру, створити додаткові робочі місця.

Ідея створення музею, з якою до нас звернувся Богдан Строць, надзвичайно цікава, однак для її втілення потрібно понад 40 млн гривень, — каже начальник відділу промисловості та туризму Байковецької сільської ради Михайло Лисевич. — Ми підготували проект «Створення

редумови. Цей об'єкт для нас цікавий, передусім, тим, що згідно локацією, — розповідає заступник Байковецького сільського голови Віктор Пулька. — Музей-скансен — музеї просто неба, які діють сьогодні в Україні — це, зазвичай, етнографічні музеї. А так, як у Чернелів-Руському, наразі немає. Це унікальна можливість привабити сюди великий і постійний потік туристів, розбудувати з цієї метою відповідну інфраструктуру, створити додаткові робочі місця.

Ідея створення музею, з якою до нас звернувся Богдан Строць, надзвичайно цікава, однак для її втілення потрібно понад 40 млн гривень, — каже начальник відділу промисловості та туризму Байковецької сільської ради Михайло Лисевич. — Ми підготували проект «Створення

музею-скансену черняхівської культури. Перші кроки» і подали великий враження», який проводить Міністерство культури України. Проект отримав підтримку і буде реалізований. І розпочнеться він з міжнародного форуму археологів, який відбудеться 9-11 жовтня. Сподіваємося, що зібрання приверне увагу не лише науковців, а й меценатів. В археологів на могильнику ще багато роботи, адже треба продовжувати розкопки на значній території, наразі нас багато цікавих задумів, які передбачають використання 3D технологій. Зрештою — це нові можливості. Наш колектив — команда однодумців, розуму все має вдатися.

— Розмова з Ігорем Петровичем Геретою ми розпочали у 1973 році, — розповідає археолог Богдан Строць, — і тривали вони до 2001 року. Чим цікаве поховання? Там є всі важливі моменти: від заснування черняхівської культури і до її завершення. Окрім того, є сенсаційні знахідки: два князівських поховання. Зброя, нагороджені легіонери, прикраси — всього не перелічити. Незначну частину археологічного скарбу з кількох поховань сьогодні експонують у Тернопільському обласному краєзнавчому музеї. А майже 2000 оригінальних експонатів зберігаються у фондах. Саме вони й будуть виставлені для огляду у майбутньому археологічному музеї-скансені, який може стати археологічним науковим центром у нашому краї.

Духовне

У Зарваниці запалено особливу воскову свічу від бджолярів

29 вересня у Маріїнському духовному центрі в селі Зарванці вдруге відбулася Всеукраїнська проща пасічників. Цього дня освятили особливу дар наших бджолярів — воскову свічу, бджоли для збирання у Тернопільській, Рівненській, Волинській, Івано-Франківській, Чернівецькій, Львівській, Хмельницькій та Київській областях.

Свіча вийшла просто вражаючою навіть не тому, що важить більше 115 кілограмів. Маленька з натуральною енергетикою воску, кили її запалюють, дає надзвичайно потужний аромат. А тут, у святому місці, ще й зібралася у ширій молитві до Бога стільки воістину пристражних любителів бджіл та меду, що світло від запаленої свічі разом із пахощами воску, меду та ладану наповнювали серця людей теплом.

Пасічники щиро молилися за мир у нашій державі, за боголюбивий, трудолюбивий та багатостраждальний український народ, його кращу долю.

Ініціював та втілював ідею створення цієї грандіозної свічки Юлія Тернопільської обласної спілки пасічників Галина Юрса, яка висловила радість і надію, що від нині частинка праці наших бджілок, частинка щирих сердець та праці пасічників приносить світло у душі тих людей, які будуть приходити до святого місця з молитвою. Пресвятої Матері до Бога, заступництво Пресвятої Матері нашого Спасителя.

Галина ЮРСА.
Фото Наталії Потурай.

Видатні люди нашого краю

Спішіть творити добро!

У центральній районній бібліотеці, в рамках нещодавно започаткованого мистецько-просвітницького проекту «Видатні люди нашого краю», відбулася зустріч із українським політиком, відмінником освіти України Михайлом Миколенком.

місями, але, водночас, був дуже простою і доступною людиною. Прийнявши управління Українською греко-католицькою церквою, довів її до статусу Церкви для всєї країни. Патріарху, довіривши до статусу Церкви для всєї країни. Патріарху, довіривши до статусу Церкви для всєї країни. Патріарху, довіривши до статусу Церкви для всєї країни.

Примітно, що у 2008 році Михайло Миколентко був нагороджений грамотою Верховного Архієпископа Києво-Галицького Любомира Гузара із подякою «МИР ВАМ У ГОСПОДІ!»

Михайло Архипович поділився спогадами про дитинство і юність, свою педагогічну практику, громадську і політичну діяльність. За роки роботи на освітянській ниві він виховав не одне покоління, прищеплюючи дітям принципи моралі і людяності, бо ж власним життєвим кредо обрав слова Олександра Довженка: «Люди, яке коротке життя! Спішіть творити добро!»

Цікавою темою для обговорення стала книга «Любомир Гузар. Хочу бути людиною» (Гузар — Катерина Щоткіна).

Блаженніший Любомир Гузар майже півстоліття жив поза Україною, багато подорожував із

Славені земляки

В пам'ять про Василя Ярмуша

Літературні читання провели вчителі української мови та літератури О.К. Кожушко та Л.С. Тур, вчитель англійської мови О.М. Солодка і бібліотекар М.В. Гудзь з учнями восьмих класів Острівської ЗОШ І-ІІІ ст.

На захід запросили дочку поета-земляка Василя Ярмуша пані Мирославу. Святослав Кожушко, Вікторія Цимбалюк, Вероніка Гаяць, Юлія Максимів декламували вірші. Автобіографію поета англійською мовою розповіли Олександр Дацик і Тетяна Савка. Усі разом заспівали пісню «Колишуть Оксенту та щиро».

Пані Мирослава подарувала збірку дитячих віршів Василя Ярмуша «Matsko Cat» («Кіт Мацько»). До слова, цю книжечку можна переглянути та придбати у шкільній бібліотеці.

Тетяна САВКА, учениця 8-А класу.

РЕКЛАМА ОГОЛОШЕННЯ

НЕРУХОМІСТЬ

Продаю хату-дачу (2 кімн+ 2 кухні), 65 м кв., господарські будівлі, вода, газ, сад, 11 км від Тернополя ☎0971307623

РОБОТА

ТОВ "Віконт" (Млин) села Мироліубівка приймає на роботу робочих: вантажників, апаратників борошномельного виробництва, слюсарів-ремонтників. З/п висока. Звертатися на млин або тел: 29-60-00.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Куплю ВРХ, коней, телят, а також корів на утримання ☎0973732491
Продам гуртом та вроздріб саджанці та живці високопродуктивної чорної смородини. Надам консультації при посадці. ☎0973944257

Терміново продаємо дійну корову після шостого телятка ☎0675839340
Продам лікувальне козине молоко. Ціна за домовленістю. с. Великий Глибочок Тернопільського р-ну. ☎972909087

ПРОДАМ

Продам автомобіль "Волга" ГАЗ 31029, сірий колір, газ / бензин або на запчастини ☎983347447
Продам плуг до коня, мотоблок, газ, плиту, швейну машинку, циркулярку, старі меблі, інструменти гаражні ☎0971307623
Продам с/г інвентар, плуги, циркулярку, граску, газові та електричні плити ☎0971307623

Стінку у вітальню «Київ», довжина 4,5 м, м'яку частину 6 офісних тумб. Недорого. ☎0987293522

Куплю ЗЕМЛЮ, ГОРОДИ

Надаємо юридичну допомогу в переоформленні документів на землю: спадщина; сертифікати; приватизація городів
тел. 096 261 31 28

Якісне вкладання бруківки і плитки власною технікою, проведення підготовчих робіт ☎0672114040

Оголошення

Підгороднянська сільська рада має намір провести громадські слухання містобудівної документації «Детальний план території формування земельної ділянки гр. Примхи Ю.О. для будівництва та обслуговування індивідуального (садибного) житлового будинку, господарських будівель та споруд у с. Підгородне, Тернопільського р-ну, Тернопільської області».

Громадські слухання відбудуться 23.10.2019 року о 15:00 у приміщенні клубу за адресою: с. Підгородне, вул. Бережанська, 1.

Петриківська сільська рада оголошує конкурс на заміщення вакантної посади особи місцевого самоврядування юрисконсульта.

Вимоги до кандидатів: освіта вища за спеціальністю, вільне володіння державною мовою та комп'ютером. Під час конкурсу здійснюється іспит кандидатів на заміщення вакантних посад. Особи, які відповідають вимогам і бажають узяти участь у конкурсі, подають до конкурсної комісії такі документи: заяву про участь у конкурсі; заповнену особову картку /форма П- 2ДС з відповідними додатками; копії документів про освіту, копії першої та другої сторінок паспорта громадянина України, дві фотокартки розміром 4х6; копію трудової книжки за наявності.

Інформацію щодо конкретних функціональних обов'язків та умов оплати праці надає Петриківська сільська рада. Документи приймають протягом 30 календарних днів з дня оголошення про проведення конкурсу за адресою: 47720, с. Петриків, вул. Шептицького, 118 А. Кінцевий строк подання: до 10 год. 04.11.2019 року.

Оголошується конкурсний відбір про передачу в оренду частини приміщення адміністративного будинку з прибудовами, площею 66,2 кв.м, що розташоване за адресою: вул. Галицька, 3а, с. Скоморохи Тернопільського району для облаштування магазину будівельних та супутніх товарів.

Термін оренди: 2 роки 11 місяців.

Орендна плата: згідно з експертною оцінкою.

Претенденти подають до Великогаївської сільської ради (вул. Галицька, 47, с. Великі Гаї Тернопільського району) конкурсну документацію в запечатаному конверті, на якому, крім поштових реквізитів, робиться відмітка «На конкурс про передачу в оренду частини приміщення адміністративного будинку сільської ради, площею 66,2 кв.м, для облаштування магазину будівельних та супутніх товарів» з зазначенням назви об'єкта. У конверті мають бути зазначені документи з їх описом.

Необхідно надати такі документи:

Заяву про намір укласти договір оренди, в якій вказується найменування заявника (найменування юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи), юридична та фактична адреса юридичної особи, місце реєстрації та фактичного проживання фізичної особи, контактний телефон, визначається майно, яке особа бажає одержати в оренду (назва, адреса, характеристика об'єкта, у разі оренди нерухомого майна площа приміщення та місце його розташування в будівлі).

До заяви необхідно надати:

— юридичними особами — нотаріально засвідчені копії установчих документів, документа (оригінал або нотаріально посвідчену копію виписки), що підтверджує державну реєстрацію юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України, копії юридичного органу Державного комітету статистики України, документа, що підтверджує Єдиного державного реєстру юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців України, документа, що підтверджує право підпису особи, яка укладає договір, для неприбуткових організацій — завірених копій документів про внесення до реєстру неприбуткових організацій та установ;

— фізичними особами — нотаріально засвідчені копії документа (оригінал або нотаріально посвідчену копію виписки), що підтверджує їх державну реєстрацію як суб'єктів підприємницької діяльності та довідки органу Державної податкової адміністрації України про взяття на облік як платника податків (за наявності), засвідчені копії паспорта, довідки про одержання ідентифікаційного коду.

Конкурсну документацію слід подавати в термін до 18 жовтня 2019 року до 10 год.

Телефон для довідок 49-02-80.

Білецька сільська рада Тернопільського району Тернопільської області з метою укладання договору на проведення експертної грошової оцінки вуличного освітлення з суб'єктом оціночної діяльності, який запропонував найкращі пропозиції щодо вартості виконання робіт, а також терміну виконання робіт, оголошує конкурс

з відбору СУБ'ЄКТІВ ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТНОЇ ГРОШОВОЇ ОЦІНКИ ВУЛИЧНОГО ОСВІТЛЕННЯ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ БІЛЕЦЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ, який буде проводитись 01.11.2019 року о 12 год. за адресою: с. Біла, Тернопільський р-н, Тернопільська обл., вул. Гетьмана Мазепа, 27, інд. 47707.

Для участі у конкурсі потрібно до 28.10.2019 р. подати до Білецької сільської ради: заяву на участь у конкурсі; копії установчих документів претендента; копії кваліфікаційних документів оцінювачів, яких буде залучено до проведення експертної оцінки та підписання звіту про неї; письмові згоди оцінювачів, яких буде залучено претендентом до проведення робіт з оцінки майна та підписання звіту про оцінку майна, завірених їхніми особистими підписами; копію сертифіката суб'єкта оціночної діяльності; інформацію про суб'єкта оціночної діяльності документ, який містить відомості про його штатному складі та довідки, кваліфікації та особистого досвіду роботи оцінювачів, які працюють у його організації у складі та додатково залучаються ним, з незалежної оцінки майна, у тому числі подібного майна тощо); пропозиції щодо вартості та терміну виконання робіт.

Телефон для довідок: (0352)29-98-93.

З умовами конкурсу детальніше можна ознайомитись на сайті: bilecka-gromada.gov.ua.

Співчуття

Колектив Тернопільського міськрайонного центру зайнятості висловлює глибоке співчуття директору Тернопільського міськрайонного центру зайнятості Анатолію Васильовичу КУРИЛЯКУ з приводу тяжкої втрати — смерті його матері КУРИЛЯК Марії Микитівни.

Колектив НВК «Довжанківська ЗОШ І-ІІІ ст. — ДНЗ» висловлює щирі співчуття колишньому директору школи Галині Андріївні КОКОВСЬКІЙ з приводу смерті її батька.

Вітаємо!

Колектив КЗ «Білецька ЗОШ І-ІІ ступенів імені Соломії Крушельницької» щиро вітає з днем народження вчителя української мови і літератури **Оресту Романівну МАРТИНЮК**.

*Хай будуть з Вами здоров'я та сила,
Хай доля буде ласкава і щира!
Щоб ніколи не знали ви втоми!
Хай мир і злагода будуть у домі,
Хай Господь дарує надію й тепло
На довгі літа, на щастя й добро!*

Колектив ЗОШ КЗ «Білецька ЗОШ І-ІІ ступенів імені Соломії Крушельницької» щиро вітає з днем народження оператора паливної **Романа Ярославовича БУТРИНА**.

*Вас з днем народження щиро вітаємо,
Щасливої долі й здоров'я бажаємо,
У справах успіхів і процвітання,
І щоб збувались усі бажання!*

Колектив Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тернопільського району щиро вітає з ювілеєм соціального робітника с. Петриків **Зіновію Михайлівну ЛОЗУ**.

*На килимі життя, немов чарівна м'ята,
Розвітла Ваша ювілейна дата,
Хай квіт життя повік не одвітає,
Нехай добро щоднини прибуває,
Хай Матір Божа Вас охороняє,
Ісус Христос з небес благословляє
Нехай в душі панує доброта
На щоріч щастям многі літа!*

Колектив Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тернопільського району щиро вітає з днем народження соціального робітника с. В. Лука **Софію Іванівну КОЗАК**.

*Бажаєм щастя і достатку,
Ясного неба і тепла,
В житті Вам згоди й порядку,
Щоб доля світлою була.
В роботі — успіхів, весіння,
У справах — вічного зоріння!
Від душі любові вам бажаєм
І хай Вам Господь Бог допомагає.*

Колектив НВК «Довжанківська ЗОШ І-ІІІ ступенів- ДНЗ» вітає з днем народження завіска **Ольгу Богданівну КОЦЬОЛОК**.

*Прийміть найкращі наші бажання,
Яскравих квітів незабутній цвіт,
Нехай це добре, щире привітання
Звучить для Вас ще сотню літ.
Хай над Вами небо буде завжди чистим,
Радісно — на серці, повно — на столі.
Щоб були завжди ви дужі та здорові,
А душею й серцем вічно молоді!*

Педагогічний колектив Великоберезовицької ЗОШ І-ІІІ ступенів щиро вітає з днем народження директора **Юлію Іванівну ПАНЬКІВ**, вчительку початкових класів **Галину Володимирівну ГАЙДУК**, педагога-організатора **Ларису Михайлівну ВОВНУ**, вчительку української мови і ОХЕ **Любов Степанівну ВЕНЕТУ**.

Щиро вітаємо з днем народження! Хоча невпинно минають дні життя, а за віком змінюється погода, та в серці нехай завжди розпускаються квіти й яскраво світить сонечко. Бажаємо, щоб ваше життя було великим святом, сповненим посмішок і радощів.

Педагогічний колектив Великобродської ЗОШ І-ІІІ ступенів імені Ярослава Стецька вітає з днем народження вчителя математики **Марію Йосипівну ЧАВАГУ**.

*Нехай цвітуть під небом синьоюким
Ще довго-довго дні й літа,
А тиха радість, чиста і висока,
Щоденно хай до хати поверта!
Бажаємо здоров'я, сонця у зеніті,
Любові, доброти і щастя повен дім,
Нехай у серці розкошує літо
І соняхом квітує золотим.*

Профспілковий комітет Великобродської ЗОШ І-ІІІ ступенів імені Ярослава Стецька вітає педагогічний колектив з Днем вчителя!

*Вітаємо вас з професійним святом,
Зичимо щастя й здоров'я багатом!
Для вас сьогодні посмішки, вітання,
Найкращі, найщиріші побажання,
Яскравих квітів ніжна розмаїть
Теплого сонця, неба ясного блакить!*

Колектив Тернопільської районної державної адміністрації щиро вітає з днем народження начальника відділу розвитку інфраструктури та з питань цивільного захисту **Богдана Богуславовича АНДРУШКІВА**.

*Бажаємо здоров'я, сонця у зеніті,
Любові, доброти і щастя повен дім,
Хай у серці розкошує літо
І соняхом квітує золотим.
Нехай Господь завжди у поміч буде,
А Мати Божа береже від зла.
Бажаєм вам здоров'я, щастя й сили,
Радості земної і тепла.*

Працівники відділу культури Тернопільської РДА, районна організація профспілки працівників культури щиро вітають з днем народження звукорежисера РБК **Любов Володимирівну КРИТИШИН**, завідувачку клубу с. Малий Ходачків **Тетяну Ярославівну ТИХОНОК** та директора БК смт Великі Бірки **Зіновія Васильовича ПРУСА**. Нехай життя дарує вам побільше яскравих моментів, хай збуваються всі найсміливіші і заповітні бажання! Бажаємо, щоб у вашому домі завжди панували щастя і розуміння. І нехай вас оточують тільки щирі, вірні, надійні друзі і добрі люди.

Працівники відділу культури Тернопільської РДА, районна організація профспілки працівників культури щиро вітають з 55-річчям завідувачку клубу с. **Калині Галину Володимирівну ФЕДЬКІВ**.

Прийміть наші щирі та сердечні вітання з цієї нагоди. Зичимо Вам міцного здоров'я. Нехай у Вашому домі завжди панують мир, любов, тепло, радість, благополуччя і добро. Вічної молодості Вашій душі та доброти серцю, здійснення всіх Ваших планів і сподівань!

Колектив КНП Тернопільської районної ради «Тернопільська центральна районна лікарня» — лікар-офтальмолог **Михайло Георгійович ГАРАСИМЧУК**, лікар-хірург **Юрій Ярославович КУЦІНДРА**, статистик медичний **Ольга Ярославівна ШАРАН**, медична сестра **Руслана Василівна ГРЕЛЯ**, молодша медична сестра **Тетяна Богданівна ЯНУШ**, лікар-ортопед-травматолог **Віктор Володимирович РОЗУМ**, лікар-уролог **Тарас Ярославович ПОТІХА**, сторож **Володимир Омельянович ГОЛДА**, лікар-стоматолог **Софія Богданівна ПАВЛОВСЬКА**, лікар-стоматолог **Віталій Миколайович ЗАГАЛОК**.

*Хай будуть з Вами здоров'я та сила,
Хай доля буде ласкава і щира!
Щоб ніколи не знали ви втоми!
Хай мир і злагода будуть у домі,
Хай Господь дарує надію й тепло
На довгі літа, на щастя й добро!*

Іменинники КНП Тернопільської районної ради «Тернопільська центральна районна лікарня» — лікар-офтальмолог **Михайло Георгійович ГАРАСИМЧУК**, лікар-хірург **Юрій Ярославович КУЦІНДРА**, статистик медичний **Ольга Ярославівна ШАРАН**, медична сестра **Руслана Василівна ГРЕЛЯ**, молодша медична сестра **Тетяна Богданівна ЯНУШ**, лікар-ортопед-травматолог **Віктор Володимирович РОЗУМ**, лікар-уролог **Тарас Ярославович ПОТІХА**, сторож **Володимир Омельянович ГОЛДА**, лікар-стоматолог **Софія Богданівна ПАВЛОВСЬКА**, лікар-стоматолог **Віталій Миколайович ЗАГАЛОК**.

*В святковий день прийміть вітання
Та найщиріші побажання:
Здоров'я, щастя та добра,
Наснази, успіхів, тепла,
І повсякденно, повсякчас
Хай буде все у вас гаразд!*

ПОНЕДІЛОК 7 ЖОВТНЯ

06.00 М/с «Тачки проти». 06.05 М/с «Врумзі». 06.35,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку, Країно!

1+1

09.25,10.20 «Життя відомих людей» 11.20,12.20 «Міняю жінку».

ІНТЕР

06.05,22.05 «Слідство вели...» з Л.Каневським».

ICTV

04.35 Скарб нації. 04.45 Еврика! 04.50 Служба розшуку дітей.

СТБ

07.15 Т/с «Коли ми вдома». 12.00 МастерШеф.

НТН

05.50 Х/ф «Ще до війни». 08.30,17.45,02.55 «Випадковий свідок».

ТЕТ

06.00 ТЕТ Мультиранок. 09.45 Х/ф «Крутий пес».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною.

ВІТОРОК 8 ЖОВТНЯ

06.00 М/с «Тачки проти». 06.05 М/с «Врумзі». 06.35,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку, Країно!

1+1

09.25,10.20 «Життя відомих людей» 11.20,12.20 «Міняю жінку».

ІНТЕР

05.25,22.05 «Слідство вели...» з Л.Каневським».

ICTV

04.15 Скарб нації. 04.25 Еврика! 04.30 Факти.

СТБ

06.30,09.10,10.15 «Коли ми вдома». 12.05 МастерШеф.

НТН

06.00 Х/ф «Нігара». 07.50,17.45,02.55 «Випадковий свідок».

ТЕТ

06.00 ТЕТ Мультиранок. 09.30 Х/ф «Маленький принц».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною.

СЕРЕДА 9 ЖОВТНЯ

06.00 М/с «Тачки проти». 06.05 М/с «Врумзі». 06.35,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку, Країно!

1+1

09.25,10.20 «Життя відомих людей» 11.20,12.20 «Міняю жінку».

ІНТЕР

05.25,22.05 «Слідство вели...» з Л.Каневським».

ICTV

04.00 Скарб нації. 04.10 Еврика! 04.25 Студія Вашингтон.

СТБ

06.00 ТЕТ Мультиранок. 09.45 М/ф «Астерікс і Земля Богів».

НТН

05.55 Х/ф «Вбивство у зимовій Ялті».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною.

ЧЕТВЕР 10 ЖОВТНЯ

06.00 М/с «Тачки проти». 06.05 М/с «Врумзі». 06.35,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку, Країно!

1+1

09.25,10.20 «Життя відомих людей» 11.20,12.20 «Міняю жінку».

ІНТЕР

05.25,22.05 «Слідство вели...» з Л.Каневським».

ICTV

04.10 Скарб нації. 04.20 Еврика! 04.25 Студія Вашингтон.

СТБ

07.20,09.20 Т/с «Коли ми вдома».

НТН

06.00 Х/ф «Гетьман».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною.

П'ЯТНИЦЯ 11 ЖОВТНЯ

06.00 М/с «Тачки проти». 06.05 М/с «Врумзі». 06.35,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку, Країно!

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 Сніданок з 1+1».

ІНТЕР

05.25,22.05 «Слідство вели...» з Л.Каневським».

ICTV

04.10 Скарб нації. 04.15 Еврика! 04.20 Служба розшуку дітей.

СТБ

07.30,10.00,02.00 «На трьох».

НТН

05.55 Х/ф «Гетьман».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною.

СУБОТА 12 ЖОВТНЯ

06.00 М/с «Тачки проти». 06.05 М/с «Врумзі». 06.30,07.10,08.10,09.10 Доброго ранку, Країно!

1+1

06.20,04.55 М/ф. 06.45 «Гроші».

ІНТЕР

08.00 «Шість соток». 09.00 «Тутею разом».

ICTV

04.55 Скарб нації. 05.05 Еврика! 05.10 Факти.

СТБ

05.15 Хата на тата. 06.25 Прокінься з Ектором!

НТН

05.30 Х/ф «Останній гейм».

ТЕТ

06.00 ТЕТ Мультиранок. 11.40 М/ф «Король Сафарі».

УКРАЇНА

07.00,15.00,19.00 Сьогодні.

НЕДІЛЯ 13 ЖОВТНЯ

06.00 М/с «Тачки проти». 06.05 М/с «Врумзі». 06.30,07.10,08.10,09.10 Доброго ранку, Країно!

ІНТЕР

04.30 «Великий бокс. Олександр Усик - Тайрон Спонт».

ICTV

04.25 Скарб нації. 04.30 Еврика! 04.40 Факти.

СТБ

06.55 Хата на тата. 09.00 Прокінься з Ектором!

НТН

05.30 Х/ф «Грачі».

ТЕТ

06.00 ТЕТ Мультиранок. 12.45 Х/ф «Шлях воїна».

УКРАЇНА

06.30 Сьогодні.

Подільське СЛОВО

Свідоцтво про державну реєстрацію: ТР №683-283 від 29.11.2018.

Директор Наталія ЧАПРАК..... 528830

Верстка: Іван Юзьків, Уляна Балагура

Адреса редакції: 46002, м. Тернопіль, вул. Бродівська, 17.

Email: podilske_slovo@ukr.net

Розрахунковий рахунок: 26003250972001

ідентифікаційний код 02475351.

Позиція авторів може не збігатися з позицією редакції. За достовірність викладених фактів відповідальності несе автор.

Передплатні індекси: 61357 для фізичних осіб, 23491 для юридичних осіб.

Господині в записничок

Корисні властивості гарбуза

Попри те, що гарбуз складається на 90% з води, він містить вітаміни, зокрема А, С, Е, D, РР, К, групи В і рідкісний вітамін Т, а також амінокислоти, вуглеводи. Гарбуз збагачений такими мінералами, як: фтор, магній, мідь, кальцій, цинк, марганець, фосфор, йод. У гарбузі міститься й 1 грам білка на 100 грамів гарбуза, це більше, ніж у перепелиних яйцях. Гарбуз містить у 5 разів більше каротину, ніж морква. Каротин в організмі перетворюється на вітамін А, що діє як анти-радикал, сприяє загоєнню ран, опіків і виразок.

Гарбуз допомагає прискорити процеси метаболізму. Вітамін Т прискорює метаболізм. Вітамін Т прискорює метаболізм. Вітамін Т прискорює метаболізм.

Гарбуз має послаблюючий ефект. Тож його рекомендують для виведення з організму холестерину,

Гарбуз: користь і шкода

Здавалося б, про гарбуз ми знаємо вже все. Цей овоч щороку радує нас не лише смаком і кольором. Його корисні властивості у свідені численними дослідженнями. Проте включати гарбуз у свій раціон радять не всім.

токсинів, шлаків.

Завдяки високому вмісту калію, вживання цього овочу покращує роботу серцево-судинної системи та зменшує ризик гіпертонії.

Дієтологи радять вживати гарбуз при туберкульозі, атеросклерозі, запорі, діабеті, подагрі, жовчнокам'яній хворобі. М'якуш рекомендують вагітним як природний протиблювальний засіб та дітям. Відвар гарбуза з додаванням меду допомагає при нервових розладах і безсонні.

Гарбуз містить розчинну клітковину (пектин), яка поглинає токсини і живить кишкові мікроорганізми, тим самим зміцнюючи організм, імунітет. Також юрисично вживати й свіжовичавлений сік гарбуза.

Вітамін А зміцнює слизові та покращує стан шкіри. Завдяки великій кількості цинку, що міститься в насінні, гарбуз може впоратися з вугревою висипкою, жирністю волосся та лупою. Особливо цинк необхідний чоловікам (для якісного сперматогенезу), також він дуже важливий для здорового імунітету, зміцнення волосся, нігтів. Життєво

необхідний цинк вегетаріанцям та веганам.

Гарбузове насіння використовують для лікування хвороб печінки і як антигельмінтний засіб.

Дієтологи рекомендують вживати гарбузову олію для покращення роботи печінки, передміхурової залози, жовчного міхура, вона сприяє нормалізації перистальтики кишечника. Регулярне вживання гарбузової олії допоможе зберегти міцний імунітет.

Кому гарбуз протипоказаний

Овоч не рекомендують вживати при важкій формі цукрового діабету. Важкий сік протипоказано при гастриті зі зниженою кислотністю, виразці шлунка і дванадцятипалої кишки. Не варто вживати гарбуз, якщо є алергія на нього або ж індивідуальне несприйняття.

Якщо ви не належите до групи ризику і готові споживати цей диво-овоч, скористайтеся рецептами з нашої рубрики «Все буде смачно» (стор.12).

Творчість наших читачів

Так пахне осінь

Літо обняло нас на прощання осінніми димами від спаленого бараболина, густими сивими туманами і вирушило в осінь... Прозорі, кришталеві ранки аж дзвенять від роси і м'ячної прохолоди. Над головою так багато неба, що важко охопити його поглядом. Облітає листя, і небо стає від цього самотнім. Усі дні пропахли зів'ялим листям, спогадами і ще якимось невловимим сумом. Так, осінь пахне сумом.

А сьогодні кава мала смак осені. Така ж насичена терпкістю турбот і маревом спогадів.

Дні життя розвіюються навколо, як жмуток осіннього золотого листя, яке відносить в невідомість пориви вітру, вихор падуть, випадковості чи пориви ніс...

Каждь, літо пахне неймовірно, не — так пахне осінь: сонцем і дощем, вогкістю лісового моху і дозрілим виноградом, терпкими полянами і хмільним трупком почуттів, смутком і радістю, теплом і приморозком, сльозами і сміхом...

А буває, і самотністю...

Небо загубилося у калюжі і марно намагається знайти себе в буденності.

Пил прожитих років і пройдених доріг лягає нам під ноги осінньою дорогою і стелиться аж за овид...

Ольга БАС.

директор НВК «Великобуківська загальноосвітня школа I-III ступенів-гімназія ім. Степана Балає».

Актуально

Інформує Управління фітосанітарної безпеки Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області:

Американський білий метелик (*Hypphantria cunea Drury*) прогресує

Нещодавно виявлено нові вогнища шкідника на площі 6 га на території Великоберезовицької селищної ради та запроваджено особливий карантинний режим згідно з розпорядженням райдержадміністрації, №286-од від 20.09.2019 р.

Цьогорічні погодні умови склалися таким чином, що небезпечні шкідливі регульовані організми, обмежено поширені на території України, змогли виявитися більшою мірою. Висока плюсова температура, що встановилася у другій половині літа, зумовила розвиток другої генерації американського білого метелика. Цей шкідник на початку вересня знову почав. Саєво пошкоджувати багаторічні насадження як культурних, так і лісових порід. Вздовж автомобільних шляхів, у лісосмузі, можна побачити гілки, оповиті павутинням цього шкідника.

Про його шкодочинність, розвиток та фітосанітарні заходи боротьби описано у районці від 19 липня 2019 р., №29.

Звертаємося до посадових осіб, керівників різних форм власності та до всіх небайдужих людей: знищуйте гнізда цього небезпечного шкідника!

Давайте усі разом запобігати його поширенню на нашій території.

Г.В.РУСНАК, держфітосанітар.

Важливо знати

«Палив мій дід, мій тато і я буду палити...»

Доволі часто можна почути, як ойкають і айкають, дізнавшись про збір коштів для смертельно хворої дитини: «Йой, і чого та дитина вже має таку страшну хворобу?» А я вам скажу, чому! Та тому, що вашої дідові, татові і вам начхати на екологію, на все те, що вас оточує, і ви готові страждати в пекельних муках, випльовуючи легені, аби тільки сусіди бачили, який ви господар.

«Палив мій дід, мій тато і я буду палити...» — типова відповідь варвара і діагноз, який не лікується... Люди — усі ті, які в силу своєї обмеженості мають гостру потребу до спалювання сухої трави, листя тощо — ви сповідаєтеся за страшний гріх? Ви усвідомлюєте, що своїми діями завдаєте непоправної шкоди і фактично вбиваєте оточуючих?

Щороку організовує «вогняний фестиваль» очищення своїх городів, показуєте, які ви гарні господарі, але насправді забруднюєте навколишнє середовище, знищуєте природу та здоров'я своє і своїх дітей. Адже під час спалювання сухої підлинності у повітря разом із димом потрапляє велика кількість токсичних шкідливих речовин. Однією з найотруйніших виділяється в повітря, є діоксин — речовина, що належить до I класу токсичності.

Звертаюся до свідомих громадян, які знають, що її залишків суворо збороняється законом і в разі його порушення передбачена адміністративна, а в деяких випадках — і кримінальна відповідальність.

Якщо ви виявили, що на присадибній ділянці особа спалює сміття, викликайте поліцію, уповноважену по-

садову особу виконавчого комітету місцевої ради, представника громадської організації чи громадського інспектора, які мають скласти протокол про вчинення адміністративного порушення, передбаченого ст. 52, 82 чи 152 КпАП, та скерувати його на розгляд до компетентного органу, а саме: до відповідного територіального органу Державної екологічної інспекції України, виконавчого комітету місцевої ради або адміністративної комісії.

Як утилізувати сухе листя, траву та інші відходи, не вдаючись до варварства

Не спалювати, а компостувати!

Зробити компост, маючи власне подвір'я, не складно. Для цього треба облаштувати купу. Ось основні поради, як зі, здавалося б, непотребу можна отримати екологічно чисте та ще й безплатне добриво.

Важливе значення має правильно обране місце для компостної ями. Вона має бути на достатній відстані (бажано — не ближче 30 метрів) від будь-яких джерел води, насамперед, колодязів чи свердловин. Якщо на присадибній ділянці є нахил, то яму слід розташувати нижче джерела води.

Не варто розташовувати компостну купу під прямими сонячними променями, бо в такому разі процес утворення компосту може зупинитися. Слід розмістити її в тіні.

Для виробництва компосту найкраще підходять рештки від овочів та фруктів, вижимки кави, чайна заварка. До них додають скошену траву, опале листя, гілки кущів та дерев (які попередньо треба подрібнювати), бур'яни, папір. Ні в якому разі для створення компосту не можна використовувати кістки, відходи від домашніх тварин, хворі та оброблені рослини, залізо, пластик, гуму, а також будь-які ненатуральні тканини.

Дуже важливо забезпечити необхідну вологість вмісту компостної ями або купи. Для цього її часто поливають, можна також накривати плівкою. Корисно час від часу перекопати вміст купи, а також складати різні компоненти шарами різної щільності.

Розміри компостної купи мають становити приблизно 1 на 2 метри, висота — півметра. При цьому в землі вона має заглиблюватися не більше ніж на 40-50 сантиметрів.

Дуже важливо, аби в процесі компостування брали участь хробаки, що живуть у землі. Якщо вони не завелися, варто поселити їх у компостній купі чи ямі.

Ігор ЗІНКЕВИЧ.

Спортивні громади

Тернопільський район — на всеукраїнському рівні

Команда Великогаївської об'єднаної територіальної громади Тернопільського району посіла 16-те місце серед ОТГ у Всеукраїнській спартакіаді фізкультурно-спортивного товариства «Колос» у селищі Ворохта на Івано-Франківщині.

Наші волейболісти вибороли 8-ме підсумкове місце, в настільному тенісі — 10-ту позицію, в шахах — 20-ту, в шашках — 10-ту.

У гирьовому спорті найкраще виступив Мирослав Бучинський, який зі 165 балами став третім.

Вітаємо наших спортсменів та бажаємо їм успіхів в підко-

ДРУГА ЛІГА, ТУР 13
МІСЬКИЙ СТАДІОН
5 ЖОВТНЯ
16:00

НИВА
ТЕРНОПІЛЬ
FCNYVA.COM
ВАРТИСТЬ КВИТКА: 40 ГРН.

ДЯКУЄМО ЗА ПІДТРИМКУ!

ОРНАВА КАРПАТСЬКА ДЖЕРЕЛЬНА SECTOR MAXIMUS LARGO SELECT

Футбол | Чемпіонат Тернопільського району-2019

Мишковичі – у вищій лізі!

За підсумками цього річного сезону команда села Мишковичі посіла першу сходинку групи А першої ліги чемпіонату Тернопільського району з футболу і за спортивним принципом здобула право наступного року виступати у вищій районній лізі.

рем й активне сприяння у створенні нового стадіону Мишковичької сільській раді, зокрема сільській голові Оксані Фарині, меценатам Володимиру Крупницькому, Андрієві Барану, Володимирові Озерянському, Миколі Лосю та всім небайдужим уболівальникам! Бажаємо їй успіхів на новому рівні!

Вона до заключного туру боролася за це з байковецьким «Соколом», у підсумку випередивши його на 2 очки.

Честь мишковичького колективу захищають винятково міцеві футболісти на чолі з капітаном Мирославом Ірхою. У першій половині чемпіонату Мишковичі виграли всі 9 ігор!

Загалом вони втрачали залікові бали лише тричі: розписали мирову зі Стегниківцями і поступилися Байківцям та Озерній. Друге коло змагань мишковичькі гравці розпочали на новому стадіоні.

Футбольна команда Мишкович висловлює щирю вдячність за фінансову підтримку, забезпечення спортивним інвентарем

«Агрон» – чемпіон Тернопільщини!

У середу, 2 жовтня, великогаївський «Агрон-ОТГ» у 5-му турі фінальної частини вищої ліги чемпіонату Тернопільської області переміг «Агроніву» (1:0, переможний гол забив Арсен Кривобедрий) і за тур до завершення змагань став чемпіоном Тернопільщини!

Деталі – в наступному номері «Подільського слова».

Футбол | Чемпіонат Тернопільського району - 2019

Результати зустрічей 29 вересня:

- вища ліга, II коло: Шляхтинці — В. Гаї 3:0, Плотича — Прошова — , В. Глибочок — Дубівці 0:3, Івачів — В. Бірки 0:1, Динамо-Красівка — В. Березовиця — , Озерна — Товстолуг 0:3.
- перша ліга, група А, II коло: Довжанка — Лозова 0:2, Баворів — Соборне 3:1, Озерна-2 — Стегниківці 3:0, Чистилів — Мишковичі 0:1, Домаморич — Байківці 0:4.
- перша ліга, група Б, II коло: Козлів — Товстолуг-2 — , Підгородне —, Гаї-Шевченківські — Курники 6:0, Петриків — В. Лука 0:5, Драганівка — Смиківці 1:0.

Турнірні таблиці станом на 30 вересня

Вища ліга							
№	Команда	І	В	Н	П	Р/М	О
1	В.Глибочок	20	14	3	3	55-19	45
2	Плотича	19	11	5	3	45-24	38
3	«Говерла», Дубівці	19	11	4	4	56-42	37
4	Прошова	19	11	2	6	55-38	35
5	«Вікторія», В.Бірки	20	11	2	7	44-27	35
6	Івачів	20	10	3	7	44-29	33
7	«Лісма», Шляхтинці	20	8	6	6	44-35	30
8	«Поділля», В.Березовиця	19	6	6	7	38-40	24
9	Товстолуг	20	6	3	11	44-59	21
10	Динамо	19	5	3	11	30-55	18
11	В.Гаї	20	2	1	17	18-61	7
12	Озерна	20	1	2	17	13-53	5

Перша ліга, група А							
№	Команда	І	В	Н	П	Р/М	О
1	Мишковичі	18	15	1	2	51-16	46
2	«Сокіл», Байківці	18	14	2	2	53-28	44
3	Чистилів - Плотича	18	10	3	5	41-25	33
4	Соборне	18	9	3	6	37-39	30
5	Озерна-2	18	9	2	7	37-27	29
6	Баворів	18	7	2	9	40-40	23
7	Стегниківці	18	7	2	9	48-50	23
8	Домаморич	18	6	3	9	40-44	21
9	Лозова	18	3	1	14	22-58	10
10	«Ексінтер», Довжанка	18	0	1	17	12-69	1

Перша ліга, група Б							
№	Команда	І	В	Н	П	Р/М	О
1	Підгородне	14	9	3	3	42-18	30
2	Г. - Шевченківські	14	8	3	3	37-22	27
3	В.Лука	14	8	1	5	32-20	25
4	Драганівка	14	7	3	4	34-23	24
5	Смиківці	14	4	4	6	20-28	16
6	Петриків	14	4	3	7	26-25	13
7	Козлів	14	3	3	8	19-34	12
8	Курники	14	3	0	11	12-52	9
9	Товстолуг-2	0	0	0	0	0-0	0

Матчі, які відбудуться 6 жовтня:

Вища ліга	
В. Бірки — Шляхтинці	
Плотича — В. Глибочок	
Івачів — Озерна	
Дубівці — Динамо-Красівка	
Товстолуг — В. Гаї	
В. Березовиця — Прошова	

Аматори | Чемпіонат України

Один заліковий бал на двох

У перенесеному матчі 4-го туру чемпіонату України серед аматорів сезону 2019/2020 чинний чемпіон нашої області «Агрон-ОТГ» із Великих Гаїв Тернопільського району в рідних стінах зіграв уніцію з «Карпатами-Енергетиком» із Галича Івано-Франківської області – 1:1.

У середині першого тайму гості відкинули рахунок після голів двох дій капітана «агронівців» Андрія Пастеранка та голкіпера Івана Роголя – 0:1.

У другій половині зустрічі, на 54-й хвилині, Руслан Луцик зрівняв рахунок, реалізувавши вихід віч-на-віч із воротарем – 1:1. За мить наші земляки отримали шанс вийти вперед, коли за поштовх у спину Назара Процика арбітр призначив пенальті, однак Віктор Ковалик не зміг пере-

грати з позначки досвідченого екс-голкипера теребовлянської «Ниви» Миколу Плетеницького, котрий намертво забрав м'яча до рук. А теребовлянська «Нива» в рамках 9-го туру аматорської першості України поступилася вдома «Світанку-Агросвіт» з Вінниччини – 0:1. Єдиний гол гості забили на 84-й хвилині після флангової подачі, інформує офіційний сайт Федерації футболу Тернопільської області.

Чемпіонат ААФУ. Перший етап. Група 1							
№	Команда	І	В	Н	П	Р/М	О
1	ОДЕК (Оржів, Рівненська обл.)	7	5	2	0	16/6	17
2	«Світанок-Агросвіт» (Шляхова, Вінницька обл.)	7	5	1	1	13/4	16
3	«Агрон» (Великі Гаї, Тернопільська обл.)	8	3	5	0	8/5	14
4	«Нива» (Теребовля, Тернопільська обл.)	8	3	3	2	9/8	12
5	«Ковель-Волинь» (Рівненська обл.)	7	3	2	2	7/8	11
6	«Покуття» (Коломия, Івано-Франківська обл.)	7	3	1	3	10/8	10
7	«Епіцентр» (Дунаївці, Хмельницька обл.)	6	2	1	3	12/12	7
8	«Карпати-Енергетик» (Галич, Івано-Франківська обл.)	6	1	3	2	6/11	6
9	«Вотранс» (Луцьк)	8	0	2	6	6/13	2
10	«Луцьксантехмонтаж №536» (Луцьк)	8	0	2	6	10/22	2

Все буде смачно

Головний овоч осені

Дієтологи рекомендують споживати гарбуз у будь-якому вигляді. А якщо запастися замороженим продуктом, то можна їсти його цілий рік. М'якоть натирають на дрібній тертці або нарізають кубиками, укладають у фасувальні пакети, складають в морозильну камеру. Розморожений гарбуз можна використовувати для приготування каш, овочевих рагу, пирогів, оладок.

Салат

Інгредієнти: 200 г гарбузової м'якоти; 4 яблука; сік 1 лимона; 2 ч. л. меду; жменя волоських горіхів.

Приготування. Все перемішати, горіхи подрібнити качалкою і посипати готовий салат.

Каша з рисом, курагою і хурмою

Інгредієнти: половина невеликого гарбуза, 500 мл молока; 0,5 скл. рису; 8 г ванільного цукру; курага; 1 шт. хурми.

Приготування. Рис зварити у підсоленій воді до готовності. Гарбуз нарізати невеликими шматочками, кинути в киплячу воду і варити 15 хвилин на маленькому вогні. Злити воду і потовкати гарбуз на пюре.

Закип'ятити молоко з екстрактом ванілі, додати рис, курагу, нарізану тоненькими смужками, і гарбузове пюре. Хурму вимити, нарізати маленькими кубиками і додати до каші.

Рисова каша з гарбузом

Інгредієнти: 400 г гарбуза; 0,5 скл. молока; 0,5 скл. рису; 0,5 скл. води; 30 г масла вершкового; 2 ст. л. цукру; родзинки.

Приготування. Гарбуз нарізати великими кубиками. Варити в морозці 25-30 хв. на маленькому вогні, періодично помішуючи.

Рис промити в холодній воді і залити водою. Варити на маленькому вогні 10-15 хв., періодично помішуючи. Додати до гарбуза, потім - вершкове масло і цукор. Все добре перемішати.

Перед подачею на стіл додати родзинки.

Гарбузова каша

Інгредієнти: 1/2 скл. цукру; 400 г гарбуза (м'якоть); 1/2 скл. рису; родзинки; молоко; масло - за бажанням.

Приготування. Нарізати м'якоть гарбуза невеликими кубиками та викласти у горщик. Родзинки викласти на гарбуз. Додати цукор, рис. Налити молоко, щоб продукти були покриті, додати рис. Накрити горщик, покрити у розігріту духовку до 170 градусів на одну годину. Дати каші настоятися годину.

Пшоняна каша з гарбузом

Інгредієнти: 150 г пшоняної крупи; 200 г гарбуза; 2 ст. л. меду; 1,5 ч. л. цукру; 1/3 ч. л. солі; 4 волоські горіхи.

Приготування. Пшоно промити, щоб вода стала прозорою. Залити холодною водою на 1 годину, за цей час воно трішки набухне. Закип'ятити 150 г води, додати сіль і цукор. Вспигати пшоно і залишити на 5 хвилин. Гарбуз порізати невеликими скибками. 1 ст. л. масла і мед розтопити, викласти скибки гарбуза. Пшоно розкласти у горщик, зверху викласти гарбуз і по пів ст. л. вершкового масла, накрити фольгою і 30-45 хв. запікати в духовці при температурі 130

градусів. Зняти фольгу, залити гарячими вершками і випікати ще 10 хвилин. Горіхи обсмажити і посипати сковорідку, посипати кашу.

Гарбузова крем-каша

Інгредієнти: 800 г гарбуза; 1,2 л молока (жирного); 60 г цукру; 10 г цукру ванільного, 130 г крупи манної.

Приготування. Літр молока закип'ятити, варити порізаний гарбуз до готовності (3-4 хвилини), потовкати на пюре. В склянку молока розмішати манку. Влити суміш у кастрюлю, помішуючи. Додати сіль, цукор і ванільний цукор. Варити 3-4 хвилини.

Осіння каша

Інгредієнти: 1 середній гарбуз; 100 г макаронів (дрібних); 1 л води; 3 ст. л. меду; горіхи.

Приготування. М'якоть гарбуза порізати кубиками. Залити водою та варити 15 хвилин. Пом'яти гарбуз, додати макарони, мед і варити ще 10-15 хв. Додати подрібнені горіхи, перемішати.

Смачного!

Суп-пюре

Інгредієнти: 1 кг м'якоті гарбуза; 1 цибулина; 2 зубки часнику; 5 скл. курячого бульйону; імбир, сіль - за смаком; зелень для прикраси.

Приготування. Свіжий гарбуз нарізати кубиками й обсмажити в олії. Додати подрібнені цибулю та часник. Залити бульйоном, додати сіль і прянощі. Варити суп до розм'якнення всіх інгредієнтів. Перетерти на пюре. На стіл подавати, пригусивши зеленню. За бажанням дати сухарики, сметану.

Оладки

Інгредієнти: 250 г м'якоті гарбуза; 1 яйце; 1 скл. нежирного кефіру; 5 ст. л. борошна; сіль і цукор - за смаком.

Приготування. З'єднати всі продукти, замісити тісто. Посмажити оладки. На стіл подавати з медом, сметаною.

Дитячий майданчик

ЯК ЗНАЙТИ ДОБРУ ШКОЛУ

пшті вибрали.

Уранці дід повів онука до школи. Коли вони зайшли у двір, їх оточили діти.

– Який смішний дід, – засміявся один хлопчик.

– Агов, малий опецьку, – кривлявся інший.

Діти кричали і стрибали навколо діда і внука. Тут задзвонив дзвоник, сповіщаючи про початок уроку, і діти розбіглися.

Дідусь рішуче узяв онука за руку і вийшов на вулицю.

– Я що, не піду до школи? – запитав хлопчик.

– Підеш, але не сюди, – сердито відповів дід. – Я сам знайду тобі школу.

Дід завів онука додому, віддав його під опіку бабусі, а сам пішов шукати іншу школу.

Заходив у кожен навчальний заклад і чекав, коли вчитель відпустить дітей на перерву.

У деяких школах школярі не звертали на дідуся уваги, в інших – дражнили його. Дід мовчки повертався і йшов далі.

Врешті-решт зайшов у маленький двірчик невеликої школи і

втомлено прихилився до огорожі. Задзвенів дзвоник, і діти сипнули у двір.

– Дідусю, вам погано, принести води? – почувся голосок.

– У нас у дворі є лавка, сідайте, будь ласка, – запропонував хлопчик.

– Хочете, я покличу учителя? – запитала дівчинка.

Незабаром у двір прийшов молодий учитель. Дід привітався з ним і сказав:

– Нарешті я знайшов найкращу школу для свого онука.

– Ви помиляєтеся, дідусю, наша школа не найкраща. Вона маленька і тісна.

Дідусь не став сперечатися. Він про все домовився з учителем і пішов.

Увечері мама хлопчика запитала:

– Батьку, ви неписьменний. Чому ж думаєте, що знайшли найкращу школу і доброго вчителя?

– Учителів пізнають за їхніми учнями, – відповів дід.

Так усяке добре дерево і плоди добрі родить, а погане дерево і плоди погані родить. Не може дерево добре плоди погані родити, ні дерево погане плоди добрі родити. Тож за їхніми плодами пізнаєте їх (Євангеліє від Матфея 7:17,18,20).

Шкільні загадки

Мудрий, добрий, справедливий,
Завжди з нами терпеливий.
Хоче всього нас навчити –
це, звичайно, наш...

(учитель)

На уроках, в книжці, в школі
Почерпнеш ти їх доволі.
І назавжди у житті
Стануть друзями тобі.

(Знання)

Я іду у перший клас,
Я у школі перший раз,
На 12 буду вчиться,
Бо старанна...

(учениця)

Хоч малий, чого вартує,
Сотнями він сам керує.
То сідай і пільно вчись,
То вставай – і веселись!

(Дзвінок)

Осінні композиції дитячими руками

